

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

170

Vragen van het lid **Den Haan** (Fractie Den Haan) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht dat mensen met dementie na de lockdown nog steeds thuiszitten*. (ingezonden 9 september 2021).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 5 oktober 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met de uitzending van EenVandaag van donderdag 2 september 2021 over mensen met dementie die ook ná de lockdown nog thuis zitten?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u van het feit dat mantelzorgers op dit moment nog te weinig ontlast worden vanwege het verminderde aanbod van dagbesteding?

Antwoord 2

De coronacrisis heeft ook gevolgen voor mantelzorgers in de thuissituatie. Zeker als de dagbesteding is weggevallen of er sprake is van intensieve zorg zoals bijvoorbeeld voor een naaste met dementie. Het is daarom belangrijk dat gemeenten samen met aanbieders in zorg en welzijn nauw samenwerken om bij kwetsbare mensen thuis zo lang als mogelijk in te zetten op ondersteuning in de thuissituatie. Dagbesteding kan daar een belangrijke rol in spelen. Op het moment dat de dagbesteding niet in zijn oorspronkelijk vorm aangeboden kan worden, moeten gemeenten en aanbieders alternatieven aanbieden. Zij worden daarvoor ook financieel gecompenseerd door het Rijk.

Vraag 3

Hoe gaat u mantelzorgers geruistellen om, ondanks de aanwezigheid van corona, weer te beginnen met de ondersteuning in de vorm van dagbesteding? Welke communicatiemiddelen zet u in?

¹ EenVandaag, 2 september 2021, «Mensen met dementie zitten ook ná de lockdown nog thuis: «Veel groter gevaar dan het coronavirus»» Mensen met dementie zitten ook ná de lockdown nog thuis: «Veel groter gevaar dan het coronavirus» – EenVandaag (avrotros.nl)

Antwoord 3

Uit de peiling van Alzheimer Nederland blijkt dat het overgrote deel (91%) van de mensen met dementie is gevaccineerd tegen corona. Dit betekent dat zij goed zijn beschermd tegen de ernstige gevolgen van corona. Ik onderschrijf de stelling van Alzheimer Nederland dat het extra gevaar van besmetting met corona door bezoek aan de dagbesteding voor mensen met dementie die gevaccineerd zijn, beperkter is dan de nadelige gevolgen van het niet bezoeken van de dagbesteding.

In het periodiek overleg dat VWS heeft met de VNG, de bij de dagbesteding betrokken aanbieders en enkele cliëntorganisaties, is de oproep gedaan om actief in gesprek te gaan met cliënten en mantelzorgers die de dagbesteding nog niet durven bezoeken en deze te overtuigen van het belang ervan. Verder heeft MantelzorgNL op basis van het amendement van Kamerlid Bergkamp³ extra middelen ontvangen voor de uitbreiding van de mantelzorglijn. Deze lijn adviseert en informeert mantelzorgers ten aanzien van hun ondersteuning. Zo zijn met deze middelen de openingstijden van de mantelzorglijn verruimd en is extra menskracht ingezet om mantelzorgers zo goed als mogelijk te kunnen adviseren.

Vraag 4

Is het vervoer naar de dagbesteding op dit moment goed geregeld?

Antwoord 4

Er zijn specifieke richtlijnen opgesteld om veilig zorgvervoer, waaronder vervoer naar dagbesteding, ten tijde van corona te organiseren. Koninklijk Nederlands Vervoer, de landelijke branchevereniging voor ondernemers in het zorg- en taxivervoer, heeft op basis van OMT- en RIVM-adviezen een protocol opgesteld voor vervoersbedrijven dat ook handvatten biedt voor zorgorganisaties die het vervoer zelf organiseren. Aanvankelijk gold, op advies van het OMT en RIVM, een maximering van de bezetting van de auto, maar per 25 september 2021⁴ geldt dat alle zitplaatsen in een voertuig weer mogen worden bezet. Reizigers en chauffeurs dragen, indien mogelijk⁵, een medisch mondneusmasker. Ik verwacht dat deze versoepeling de organisatie van het vervoer naar de dagbesteding faciliteert.

Vraag 5

Heeft u zicht op de ondersteuning van mantelzorgers door gemeenten na corona? Wat zijn de cijfers?

Antwoord 5

Gemeenten voeren de regie voor het beschikbaar stellen van mantelzorgondersteuning en zij hebben tijdens en de coronacrisis extra aandacht aan mantelzorgers besteed. Zo heeft bijna iedere gemeente een mantelzorgsteunpunt. MantelzorgNL heeft recent een uitvraag onder mantelzorgsteunpunten binnen gemeenten gedaan om zicht te krijgen op hoe mantelzorgers lokaal ondersteund worden. De belangrijkste uitkomsten hiervan zijn:

- Er is meer contact dan voorheen met mantelzorgers
- Er is meer oog voor intensieve mantelzorg
- Er is meer samenwerking tussen lokale mantelzorg- en welzijnspartijen.

Vraag 6

Heeft u een beeld hoe het met de dagbesteding staat nu gemeenten steeds meer aangeven te moeten bezuinigen binnen het Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)-beleid? Wat zal volgens u het effect zijn van deze voorgenomen bezuinigingen? Kunnen gemeenten rekenen op uw steun bij het openhouden van de dagbesteding en het verder opschalen hiervan?

³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35570-XVI-58.html>

⁴ Zie het 126^e OMT-advies van 13 september 2021: Advies na 126^e OMT COVID-19 met aanpassing | Brief | Rijksoverheid.nl en de Kamerbrief naar aanleiding van dit advies: Kamerbrief met stand van zaken COVID-19 (september 2021) | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

⁵ Voor personen die vanwege hun beperkingen niet in staat zijn om een mondneusmasker te dragen blijven de geldende regels rondom uitzondering van de mondneusmaskerplicht van toepassing. Zie voor meer informatie: Mondkapjesplicht voor mensen met een beperking of ziekte | Coronavirus COVID-19 | Rijksoverheid.nl

Antwoord 6

Dagbesteding op basis van de Wmo 2015 vindt in het overgrote deel van de gevallen plaats op basis van een maatwerkvoorziening. Dit betekent dat voorafgaand aan het afgeven van de maatwerkvoorziening onder meer een onderzoek heeft plaatsvonden waaruit is gebleken dat de cliënt de dagbesteding nodig heeft voor zijn zelfredzaamheid of participatie. Indien uit het onderzoek de noodzaak van een maatwerkvoorziening blijkt, is het college gehouden een voor de cliënt passende maatwerkvoorziening te verstrekken. Eventuele financiële problemen op gemeentelijk niveau kunnen en mogen daarbij geen rol spelen. Indien een cliënt of zijn vertegenwoordiger van mening is dat de door de gemeente verstrekte maatwerkvoorziening niet passend is, is bezwaar en beroep mogelijk en kan de passendheid van de voorziening in rechte worden getoetst.

Vraag 7

Kunt u aangeven hoe u innovatie binnen de dagbesteding stimuleert, zodat deze beter toegankelijk wordt en waardoor meer gebruik van de dagbesteding zal worden gemaakt, zodat mantelzorgers meer ontlast gaan en kunnen worden?

Antwoord 7

Aanbod van zinvolle activiteiten aan mensen met dementie is een belangrijk thema binnen de Nationale Dementiestrategie. Ik ben met de VNG in gesprek over passende manieren om gemeenten hierin te faciliteren. Dit jaar geef ik dit vorm door een inspiratiewijzer te laten ontwikkelen die inzicht geeft in effectieve interventies en goede voorbeelden, onderlinge kennisuitwisseling tussen gemeenten te faciliteren en aan meer dan 30 gemeenten een incidenteel budget beschikbaar te stellen om lokaal aan de slag te gaan met de versterking van aanbod voor thuiswonende mensen met dementie. Voor 2022 ben ik met ZonMw in gesprek over het opzetten van een regeling om initiatieven gericht op het versterken van aanbod voor thuiswonende mensen met dementie financieel te ondersteunen. De voorwaarden en invulling hiervan worden dit jaar verder uitgewerkt

Vraag 8

Op welke wijze monitort u de inzet van dagbesteding, zowel lokaal als regionaal?

Antwoord 8

Vanuit VWS monitoren we de inzet van dagbesteding niet op lokaal – of regionaal niveau. Op de website «waar staat je gemeente.nl» (<https://www.waarstaatjegemeente.nl/>) zijn wel gegevens over dagbesteding opgenomen. Deze gegevens zijn echter bedoeld om de beleidsontwikkeling op gemeentelijk en niet op landelijk niveau te ondersteunen. Dat is ook logisch, omdat de beleidsontwikkeling en de uitvoering van de Wmo is gedecentraliseerd.

Het uitbreken van corona is wel aanleiding geweest om op landelijk niveau de ontwikkeling van de dagbesteding in algemene zin te volgen. Dit gebeurt door middel van het periodiek overleg met VNG, aanbieders en een aantal cliëntorganisaties.

Vraag 9

Wordt de casemanager dementie actief ingezet bij het zoeken naar oplossingen om dagbesteding ook daadwerkelijk verder te verruimen? Erkent u hiermee ook de meerwaarde van de casemanager?

Antwoord 9

Een casemanager is een onafhankelijke en vaste begeleider voor mensen met dementie en hun naasten. Een casemanager informeert, begeleidt, denkt mee, adviseert en regelt zorg en ondersteuning. Een casemanager heeft vanzelfsprekend ook een rol in het meedenken over het bezoeken en mogelijk maken van dagbesteding, juist ook met het oog op geldende maatregelen. Ik erken dan ook zeker de meerwaarde van een casemanager voor mensen met dementie en hun naasten.